

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Навчально-науковий інститут управління, економіки та
природокористування
Кафедра публічного управління та економіки

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор інституту
_____ **В.Г. Горник**
_____ 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“НАДАННЯ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ”

освітній рівень Магістр

галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування

спеціальність
(спеціалізація) 281 Публічне управління та адміністрування

освітня програма Публічне управління та адміністрування

тип дисципліни Вибіркова

Київ – 2020 рік

Розробник: О.Я. Немирівська, к.держ.упр., доцент, доцент кафедри публічного управління та економіки

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри публічного управління та економіки

Протокол від 17 листопада 2020 року № 5

Завідувач кафедри публічного
управління та економіки

С.О. Кравченко

Погоджено:
Гарант освітньої програми

О.Я. Немирівська

1. Опис навчальної дисципліни

<i>Найменування показників</i>		<i>Розподіл годин за навчальним планом</i>		
Кількість кредитів:	4	Вид занять	Форма навчання	
Загальна кількість годин:	120		Денна	Заочна
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:	2	Лекції:	16	12
Семестр:	3	Практичні заняття:	-	-
Тижневе навантаження (год.):		Лабораторні заняття:	-	-
аудиторне:	4	Семінарські заняття:	12	8
самостійна робота:	13	Самостійна робота:	92	100
Форма підсумкового контролю:	Залік	Консультації:	-	-
Мова навчання:	українська	Індивідуальні заняття:	-	-

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у ННП кафедри публічного управління та економіки, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою nemyrivska.olena@tnu.edu.ua.

2. Програма навчальної дисципліни

Передумови для вивчення дисципліни:

Препозит:	Постпозит
Право в публічному управлінні Публічна служба Публічна комунікація та ділова мова в публічному управлінні Керівництво і лідерство на публічній службі	Електронне врядування Антикорупційна політика та запобігання корупції в публічному управлінні

Мета вивчення дисципліни:

Формування у студентів знань щодо надання публічних послуг; формування навичок з нормативно-правового та організаційного регулювання діяльності служб із зв'язків з громадськістю та засобами масової інформації органів публічної влади; ознайомлення з різними видами комунікацій та комунікативних зв'язків у публічному управлінні; ознайомлення з основними тенденціями розвитку комунікацій та комунікативних механізмів; огляд основних технологій проведення комунікативних кампаній; узагальнення українського та зарубіжного досвіду комунікативної діяльності в публічному управлінні; оновлення базових знань з ділової української мови необхідних слухачам під час роботи в органах публічної влади.

Очікувані програмні результати навчання за дисципліною (за Освітньою програмою):

ПРН 3. Здійснювати діяльність на публічній службі згідно з ідеологією служіння суспільству, уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних

норм.

ПРН 13. Здійснювати організаційне та правове забезпечення надання публічних послуг з використанням сучасних технологій та кращих зарубіжних практик.

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни

Шифр та назва компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння/ навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)				
ФК 3. Здатність здійснювати службову діяльність відповідно до цінностей, принципів та стандартів сучасної публічної служби	ПРН 3	ПРН 3		ПРН 3
ФК 15. Здатність забезпечувати надання публічних послуг на основі європейських стандартів	ПРН 13	ПРН 13		ПРН 13

Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1 Теоретичні та організаційно-правові основи надання публічних послуг Тема 1.1. Сутність та зміст публічних послуг.

Поняття та сутнісні характеристики послуги. Сучасні підходи до визначення змісту публічних послуг. Поняття, ознаки та види публічних послуг. Класифікація публічних послуг. Категорійно-понятійний апарат в сфері надання адміністративних послуг.

Тема 1.2. Становлення інституту та система надання публічних послуг органами влади.

Історичний аспект становлення публічних послуг. Розгляд кращих зразків зарубіжного досвіду із питання надання публічних послуг. Структура механізму та органів у сфері надання публічних послуг. Типологізація органів публічного адміністрування. Принципи організації діяльності органів публічного адміністрування. Територіально-адміністративний аспект публічного адміністрування. Нормативно-правове забезпечення системи надання адміністративних послуг в Україні. Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади. Положення про Реєстр адміністративних послуг, мету його формування та процес введення,

Розділ 2. Публічні послуги та громадський контроль в процесі формування громадянського суспільства

Тема 2.1. Взаємодія держави та громадянського суспільства

Основні етапи формування та еволюції громадянського суспільства. Сутнісні характеристики громадянського суспільства. Місце і роль громадських організацій у публічному адмініструванні. Громадянське суспільство як сфера формування єдиного комплексу цінностей та відносин. Автономність і органічна єдність громадянського суспільства та держави. Влада як основний засіб публічного адміністрування. Механізм взаємодії влади та публічного адміністрування. Держава як суб'єкт політичної влади. Призначення громадянського суспільства та його місця в демократичному процесі. Взаємостосунки громадянського суспільства і держави. Інститути громадянського суспільства, характерні ознаки груп інтересів та громадських об'єднань, які можна віднести

до інститутів громадянського суспільства. Зміст демократії співучасті та її здійснення, що сприятиме відкритості державної політики, спрямованої на задоволення інтересів і потреб громадян.

Тема 2.2. Публічні послуги та громадський контроль в процесі формування громадянського суспільства.

Громадська думка як суб'єкт громадського контролю. Види громадського контролю, форми його здійснення за наданням адміністративних послуг населенню. Кроки органів влади щодо сприяння у здійсненні громадського контролю представниками інститутів громадянського суспільства територіальної громади з метою покращення якості послуг, які надаються населенню. Феномен влади. Публічна влада та публічне адміністрування. Влада як основний засіб публічного адміністрування. Механізм взаємодії влади та публічного адміністрування. Держава як суб'єкт політичної влади. Економічна влада. Взаємозв'язок і взаємозалежність політичної та економічної влади. Лобізм. Поняття муніципальної публічної влади і місцевого самоврядування. Вибори органів місцевого самоврядування. Місцевий референдум. Загальні збори громадян. Органи самоорганізації населення.

3. Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

ДЕННА ФОРМА

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	Всього	у тому числі			
л		п/л аб.	се м.	с. р.	
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Теоретичні та організаційно-правові основи надання публічних послуг					
Тема 1.1. Сутність та зміст публічних послуг.	34	4		4	26
Тема 1.2. Становлення інституту та система надання публічних послуг органами влади.	26	4		2	20
Разом за розділом 1	60	8		6	46
Розділ 2. Публічні послуги та громадський контроль в процесі формування громадянського суспільства					
Тема 2.1. Взаємодія держави та громадянського суспільства	34	4		6	24
Тема 2.2. Публічні послуги та громадський контроль в процесі формування громадянського суспільства	26	4			22
Разом за розділом 2	60	8		6	46
Залік				2	
Усього	120	16		12	92

ЗАОЧНА ФОРМА

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	заочна форма				
	Всього	у тому числі			
л		п/л аб.	се м.	с. р.	

1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Комунікативна діяльність в публічному управлінні					
Тема 1.1. Сутність та зміст публічних послуг.	34	4		4	26
Тема 1.2. Становлення інституту та система надання публічних послуг органами влади.	26	2		2	22
Разом за розділом 1	60	6		6	48
Розділ 2. Сучасна мовна комунікація в публічному управлінні					
Тема 2.1. Взаємодія держави та громадянського суспільства	34	4		2	28
Тема 2.2 Публічні послуги та громадський контроль в процесі формування громадянського суспільства	26	2			24
Разом за розділом 2	60	6		2	52
Залік				2	
Усього	120	12		8	100

4. Організація самостійної роботи студентів

4.1. Підготовка до семінарських занять

Тема 1.1. Сутність та зміст публічних послуг.

Питання до семінарського заняття

1. Поняття та сутнісні характеристики послуги.
2. Сучасні підходи до визначення змісту публічних послуг.
3. Поняття, ознаки та види публічних послуг.
4. Класифікація публічних послуг.
5. Категорійно-понятійний апарат в сфері надання адміністративних послуг.

Тема 1.2. Становлення інституту та система надання публічних послуг органами влади.

Питання до семінарського заняття

1. Історичний аспект становлення публічних послуг.
2. Особливості становлення та еволюції інституту адміністративних послуг в Україні.
3. Характеристика кращих зразків зарубіжного досвіду в сфері надання адміністративних послуг.
4. Структура механізму та органів у сфері надання публічних послуг.
5. Типологізація органів публічного адміністрування.
6. Принципи організації діяльності органів публічного адміністрування.
7. Територіально-адміністративний аспект публічного адміністрування.
8. Нормативно-правове забезпечення системи надання адміністративних послуг в Україні
9. Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади.
10. Положення про Реєстр адміністративних послуг, мету його формування та процес ведення.

Тема 2.1. Взаємодія держави та громадянського суспільства

1. Основні етапи формування та еволюції громадянського суспільства.

2. Сутнісні характеристики громадянського суспільства.
3. Місце і роль громадських організацій у публічному адмініструванні.
4. Громадянське суспільство як сфера формування єдиного комплексу цінностей та відносин.
5. Автономність і органічна єдність громадянського суспільства та держави.
6. Влада як основний засіб публічного адміністрування.
7. Об'єктивна необхідність формування громадянського суспільства, його визначення.
8. Призначення громадянського суспільства та його місця в демократичному процесі.
9. Взаємостосунки громадянського суспільства і держави.
10. Інститути громадянського суспільства, характерні ознаки груп інтересів та громадських об'єднань, які можна віднести до інститутів громадянського суспільства.

4.2. Матеріали для самоконтролю

Самостійна робота студента у межах навчальної дисципліни «Надання публічних послуг» передбачає написання та захист ним творчої роботи до кожного розділу на одну з передбачених переліком тем за власним вибором. Виконання цієї роботи зорієнтоване на практичне застосування знань і розвиток вмінь, здобутих в процесі лекційних і семінарських занять, самостійного опрацювання навчальних матеріалів. Творча робота висвітлює результати самостійного обдумування студентами актуальних проблем надання публічних послуг в Україні. Викладення необхідних матеріалів повинно бути лаконічним, чітко сформульованим і відповідати суті проблеми. Результатом написання творчої роботи є обґрунтований авторський висновок щодо обраної тематики і можливі рекомендації для розв'язання проблеми.

Вимоги до захисту творчої роботи:

- творча робота повинна бути підготовлена кожним студентом індивідуально;
- виконана творча робота надається у електронному вигляді (файлом) викладачеві не пізніше, ніж за 2 тижні до початку екзаменаційної сесії;
- друкований варіант творчої роботи надається студентом під час захисту;
- результати написання творчої роботи презентуються студентом під час екзаменаційної сесії у формі короткої доповіді та відповідей на поставлені запитання;
- на захисті для доповіді надається 5 хв.

Структура творчої роботи.

У структурі творчої роботи виділяються такі основні складові частини.

1. Постановка проблеми:
 - короткий аналіз сучасного стану публічного управління у частині, що стосується обраної теми есе, виділення суперечностей та недоліків, що зумовлюють проблему;
 - чітке формулювання проблеми відповідно до виділених суперечностей та недоліків, основні складові проблеми;
 - негативні наслідки того, що проблема не вирішується.
2. Шляхи вирішення проблеми:
 - визначення підходів до вирішення проблеми;
 - опис конкретних шляхів реалізації обраних підходів.
3. Значення для практики:
 - позитивні зміни у галузі публічного управління внаслідок реалізації запропонованих підходів;
 - позитивне значення цих змін для розвитку відкритого врядування.
4. Висновки, що коротко відображають результати проведеного студентом дослідження проблеми.
5. Перелік використаних джерел, оформлених згідно із вимогами.

Вимоги до оформлення творчої роботи.

Творча робота має бути роздрукована на білому папері стандартного формату А4. Розмір шрифту – 14 кегель, міжрядковий інтервал – 1,5, поля – 2 см з усіх боків. Титульний

аркуш творчої роботи повинен мати такий зміст: назва університету; назва інституту; назва кафедри; назва навчальної дисципліни; тема творчої роботи; прізвище, ім'я, по батькові аспіранта, курс, шифр академічної групи; рік написання творчої роботи. За титульним аркушем слідує план творчої роботи, в якому треба виділити всі її структурні частини. У плані праворуч позначаються номери сторінок початку кожного пункту. Обсяг творчої роботи визначається вмінням студентом стисло і водночас вичерпно розкрити тему: показати значення проблеми, що розглядається, оцінити, як вона висвітлюється в спеціальній літературі та розв'язується на практиці, зробити висновки та обґрунтувати власні пропозиції. Обсяг роботи – 15-20 сторінок. обов'язкова вимога: чітке посилання на джерела інформації. Всі цифри, факти, теорії, думки вчених, цитати повинні мати посилання у вигляді [2, с. 54] (перша цифра означає номер джерела у наведеному в кінці реферату списку літератури, а друга цифра – номер сторінки у цьому джерелі). Бажано використовувати в творчій роботі таблиці, схеми, графіки, діаграми тощо. Список використаної літератури (не менше 7 джерел) оформляється згідно з діючими правилами. Якщо інформація взята з мережі Інтернет, потрібно, як і для звичайної літератури, вказати автора, назву статті, а потім навести адресу сайту в Інтернеті. У творчій роботі мають бути обов'язково авторські пропозиції щодо вирішення проблеми, що розглядається. До тексту творчої роботи додається презентація у форматі Microsoft Power Point обсягом 10-12 слайдів, що відображає основні положення творчої роботи відповідно до його структури.

Перелік тем творчих робіт до розділу 1

1. Розкрити сутність і зміст управлінських послуг.
2. Прослідкувати процес становлення управлінських послуг в Україні.
3. Визначення проблем, які виникають в процесі надання адміністративних послуг: недосконалість законодавства, відповідних умов роботи, належної поінформованості, зворотного зв'язку з населенням, відповідного контролю, підготовки фахівців та ін.
4. Проаналізувати вітчизняний досвід запровадження та функціонування системи адміністративних послуг.
5. Розкрити зміст Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади.
6. Дати поняття, визначити ознаки та види адміністративних послуг.

Перелік тем творчих робіт до розділу 2

1. Навести приклади кращих зразків зарубіжного досвіду.
2. Проаналізувати вітчизняний досвід запровадження та функціонування системи публічних послуг.
3. Розкрити зміст Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади.
4. Дати поняття, визначити ознаки та види публічних послуг.
5. Розкрити зміст Положення про Реєстр адміністративних послуг, мету його формування та процес ведення.
6. Розглянути Тимчасовий порядок надання адміністративних послуг, повноваження суб'єктів надання адміністративних послуг та стандарти адміністративних послуг, вжиття заходів до функціонування «єдиного вікна».

4.3. Індивідуальні завдання

Не передбачено.

4.4. Перелік питань для підготовки до підсумкового контролю

1. Поняття та сутнісні характеристики послуги.
2. Сучасні підходи до визначення змісту публічних послуг.
3. Поняття, ознаки та види публічних послуг.

4. Класифікація публічних послуг.
5. Категорійно-понятійний апарат в сфері надання адміністративних послуг.
6. Історичний аспект становлення публічних послуг.
7. Визначення проблем, які виникають в процесі надання адміністративних послуг: недосконалість законодавства, відповідних умов роботи, належної поінформованості, зворотного зв'язку з населенням, відповідного контролю, підготовки фахівців та ін.
8. Крайні зразки зарубіжного досвіду із питання надання публічних послуг.
9. Структура механізму та органів у сфері надання публічних послуг.
10. Типологізація органів публічного адміністрування.
11. Принципи організації діяльності органів публічного адміністрування.
12. Територіально-адміністративний аспект публічного адміністрування.
13. Нормативно-правове забезпечення організації діяльності органів у сфері надання публічних послуг.
14. Основні етапи формування та еволюції громадянського суспільства.
15. Сутнісні характеристики громадянського суспільства.
16. Місце і роль громадських організацій у публічному адмініструванні.
17. Громадянське суспільство як сфера формування єдиного комплексу цінностей та відносин.
18. Автономність і органічна єдність громадянського суспільства та держави.
19. Механізм взаємодії влади та публічного адміністрування.
20. Держава як суб'єкт політичної влади.
21. Взаємостосунки громадянського суспільства і держави.
22. Роль особистості та самосвідомості громадян при формуванні громадянського суспільства.
23. Інститути громадянського суспільства.
24. Демократія співучасті та її здійснення, що сприятиме відкритості державної політики, спрямованої на задоволення інтересів і потреб громадян.
25. Поняття муніципальної публічної влади і місцевого самоврядування.
26. Місцеве самоврядування – демократична основа управління в державі.
27. Основні фактори формування місцевого самоврядування.
28. Роль місцевого самоврядування в контексті децентралізації влади та публічного адміністрування.
29. Інститути безпосередньої демократії в місцевому самоврядуванні.
30. Сучасні підходи суспільного розвитку, особливості держави добробуту і держави можливостей.
31. Основні виміри та значення громадянської культури та громадської участі в розвитку демократії.
32. Громадська думка як суб'єкт громадського контролю.
33. Види громадського контролю, форми його здійснення за наданням адміністративних послуг населенню.
34. Кроки органів влади щодо сприяння у здійсненні громадського контролю представниками інститутів громадянського суспільства територіальної громади з метою покращення якості послуг, які надаються населенню.

5. Критерії та система оцінювання результатів навчання

5.1. Політика курсу

Відвідування лекційних занять є добровільним, проте враховується при підсумковому контролі шляхом задавання додаткових запитань за відповідним матеріалом.

Відвідування семінарських занять є обов'язковим, їх пропуск автоматично знижує підсумкову оцінку за курсом, оскільки на відповідні семінари аспірант не отримує балів.

Політика академічної доброчесності визначається згідно з Положенням про

запобігання та виявлення академічного плагіату в Таврійському національному університеті імені В.І. Вернадського.

5.2. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Денна форма навчання

Поточний контроль					Підсумковий контроль	Сума
Розділ 1			Розділ 2			
C.1.1	C.1.2	TP1	C.2.1	TP2	30	100
10	10	20	10	20		

C1.1,... C2.1 – семінари до тем розділів

TP1, TP2 – творчі роботи до розділів

Заочна форма навчання

Поточний контроль					Підсумковий контроль	Сума
Розділ 1			Розділ 2			
C.1.1	C.1.2	TP1	C.2.1	TP2	30	100
10	10	20	10	20		

C1.1,... C2.1 – семінари до тем розділів

TP1, TP2 – творчі роботи до розділів

5.3. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
80-89	добре	B	вище середнього рівня
75-79	добре	C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
30-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
0-29	незадовільно	F	необхідне повторне вивчення курсу

6. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Не передбачено.

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Закон України "Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України" від 23 берез. 2000 р. № 1602-III // Уряд. кур'єр. – 2000. – 26 квіт.
3. Закон України "Про засади внутрішньої і зовнішньої політики" від 1 лип. 2010 р. № 2411-VI // Уряд. кур'єр. – 2010. – 1 верес.

4. Закон України "Про Кабінет Міністрів України" від 27 лют. 2014 р. № 794-VII // *Голос України*. – 2014. – 1 берез.
5. Закон України "Про місцеві державні адміністрації" від 9 квіт. 1999 р. № 586-XIV // *Уряд. кур'єр*. – 1999. – 15 трав.
6. Закон України "Про Регламент Верховної Ради України" від 10 лют. 2010 р. № 1861-VI // *Голос України*. – 2010. – 17 лют.
7. Закон України "Про центральні органи виконавчої влади" від 17 берез. 2011 р. № 3166-VI // *Уряд. кур'єр*. – 2011. – 12 квіт.
8. Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України : постанова Кабінету Міністрів України від 18 лип. 2007 р. № 950 // *Офіц. вісн. України*. – 2007. – № 54. – С. 21.
9. Про затвердження Типового регламенту місцевої державної адміністрації : постанова Кабінету Міністрів України від 11 груд. 1999 р. № 2263 // *Офіц. вісн. України*. – 1999. – № 50. – С. 77.
10. Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проекту державного бюджету : постанова Кабінету Міністрів України від 26 квіт. 2003 р. № 621 // *Офіц. вісн. України*. – 2003. – № 18. – С. 64.
11. Запровадження стратегічного планування в Україні : зб. док. і матеріалів / уклад. В. В. Тертичка. – К. : НАДУ : ЦДАР, 2004. – [437] с.
12. Захарова І. В. Основи інформаційно-аналітичної діяльності : навч. посіб. / І. В. Захарова, Л. Я. Філіпова. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 336 с.
13. Кравченко С. О. Основи методології інформаційно-аналітичної діяльності : навч. посіб. / С. О. Кравченко, В. В. Кравченко. – К. : УкрСІЧ, 2015. – 136 с.
14. Рябцев Г. Л. Стратегічне планування (дистанційний курс) : навч.-метод. матеріали / Г. Л. Рябцев. – К. : НАДУ, 2015. – 56 с.
15. Телешун С. О. Основи інформаційно-аналітичної діяльності в публічному управлінні : навч. посіб. / С. О. Телешун, О. Р. Титаренко, І. В. Рейтерович. – К. : НАДУ, 2009. – 168 с.
16. Тертичка В. В. Державна політика: аналіз та механізми впровадження : консп. лекцій [Електронний ресурс] / О. І. Кілієвич, В. В. Тертичка. – К., 2007. – 68 с. – Режим доступу: http://www.ipas.org.ua/images/doc/Library/DistCourses/PublPolicy/1_Synopsis.pdf.

Додаткові

1. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления : учебник / Г. В. Атаманчук. – М. : Омега-Л, 2010. – 525 с.
2. Бакуменко В. Д. Державне управління : курс лекцій / В. Д. Бакуменко, Д. І. Дзвінчук, О. С. Поважний. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2011. – 536 с.
3. Бакуменко В. Д. Сучасні моделі-підходи управління суспільним розвитком / Бакуменко В. Д., Михненко А. М., Борисевич С. О. // *Науковий вісник Академії муніципального управління: Серія «Управління»* // За заг. ред. В. К. Присяжнюка, В. Д. Бакуменка. – К.: ВПЦ АМУ, 2007. – Вип. 1. – С.7-10.
4. Бакуменко В. Д. Теоретичні та організаційні засади державного управління : Навчальний посібник / В. Д. Бакуменко, П. І. Надолішній // . – К. : Міленіум, 2003. – 394 с.
5. Бакуменко В. Д. Методологія системних досліджень в державному управлінні : навч. посіб. / В. Д. Бакуменко, С. О. Кравченко. – К. : ВПЦ АМУ, 2011. – 116 с.
6. Ведунг Е. Оцінювання державної політики і програм : навч. посіб. / Е. Ведунг; пер. з англ. В. В. Шульги. – К. : Всеуито, 2003. – 350 с.
7. Вебер М. Политика как призвание и профессия/ Вебер М. Избранные произведения. – М., 1990. – 516 с.
8. Вильсон В. Государство. Прошлое и настоящее конституционных учреждений. – М., 1995. – 108 с.

9. Войнович Р.В. Идеологія, технологія та стиль державного управління: Навч. Метод. Посіб. – К.: Вид – во НАДУ, 2003. – 192 с.
10. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. – К. : НАДУ, 2011. – Т. 1 : Теорія державного управління. – 2011. – 748 с.
11. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. – К. : НАДУ, 2011. – Т. 2 : Методологія державного управління. – 2011. – 692 с. Європейські орієнтири адміністративного реформування в Україні: Монографія / за заг. Ред.. В.Д. Бакуменка, В.М. Князева; Кол. авт. : В.Д. Бакуменко, Л.М. Гогіна, І.В.Козюра, ін. – К.: Вид – во НАДУ, 2005. – 171 с
12. Концептуальні засади взаємодії політики й управління : навч. посіб. / за заг. ред. В. А. Ребкала, В. А. Шахова, В. В. Голубь, В. М. Козакова. – К. : НАДУ, 2010. – 300 с.
13. Кравченко С. О. Теоретичні, організаційні та практичні засади державного управління (дистанційний курс) : навч.-метод. матеріали / С. О. Кравченко. – К. : НАДУ, 2015. – 52 с.
14. Розенфельд Р. А. Лекції з державної політики : курс лекцій / Р. А. Розенфельд. – К. : К.І.С., 2002. – 59 с.

Інформаційні ресурси

1. Громадянське суспільство і влада. Урядовий веб-сайт. – http://civic.kmu.gov.ua/consult_mvc_kmu/news/article
2. Законодавство України. – <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=a>
3. Національне агентство України з питань державної служби. – <http://www.nads.gov.ua>
4. Національний інститут стратегічних досліджень. – <http://www.niss.gov.ua>
5. Организация Объединенных Наций. – <http://www.un.org/ru/>
6. Партнерство "Відкритий Уряд". – <http://ogp.gov.ua>
7. Президент України. Офіційне інтернет-представництво. – <http://www.president.gov.ua>
8. Реформи в Україні. – <http://reforms.in.ua>
9. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. – <http://www.kmu.gov.ua>
10. Центр політико-правових реформ. – <http://www.pravo.org.ua>
11. Human Development Reports. – <http://hdr.undp.org/en/>
12. Freedom House. – <http://www.freedomhouse.org>
13. Open government partnership. – <http://www.opengovpartnership.org>
14. The Sigma Programme. – <http://www.sigmaxweb.org>
15. The World Bank. – <http://www.worldbank.org>
16. United Nations Development Programme. – <http://www.undp.org/content/undp/en/home.html>
17. World Economic Forum. – <http://www.weforum.org>
18. Worldwide Governance Indicators. – <http://info.worldbank.org/governance/wgi/index.asp>